

The Periodic Table of Elements

ATOMIC NUMBER - 1										13 IIIB	14 IVA	15 VA
SYMBOL - H										5 B Boron	6 C Carbon	7 N Nitrogen
NAME - Hydrogen										13 Al Aluminium	14 Si Silicon	15 P Phosphorus
3 IIB	4 IVB	5 VB	6 VIB	7 VIIB	8 VIIIB	9 VIIIB	10 VIIIB	11 IB	12 IIB	31 Ga Gallium	32 Ge Germanium	33 As Arsenic
22 Sc Scandium	23 Ti Titanium	24 V Vanadium	25 Cr Chromium	26 Mn Manganese	27 Co Cobalt	28 Ni Nickel	29 Cu Copper	30 Zn Zinc	31 Ga Gallium	32 Ge Germanium	33 As Arsenic	34 Se Selenium
40 Y Yttrium	41 Zr Zirconium	42 Nb Niobium	43 Mo Molybdenum	44 Tc Technetium	45 Ru Ruthenium	46 Rh Rhodium	47 Pd Palladium	48 Ag Silver	49 Cd Cadmium	50 In Indium	51 Sn Tin	52 Sb Antimony
71 La-Lu Lanthanides	72 Hf Hafnium	73 Ta Tantalum	74 W Tungsten	75 Re Rhenium	76 Os Osmium	77 Ir Iridium	78 Pt Platinum	79 Au Gold	80 Hg Mercury	81 Tl Thallium	82 Pb Lead	83 Bi Bismuth
103 Ac-Lr Actinides	104 Rf Rutherfordium	105 Db Dubnium	106 Sg Seaborgium	107 Bh Bohrium	108 Hs Hassium	109 Mt Meitnerium	110 Ds Darmstadtium	111 Rg Roentgenium	112 Cn Copernicium	113 Nh Nihonium	114 Fl Flerovium	115 Mc Moscovium
58 La Lanthanum	59 Ce Cerium	60 Pr Praseodymium	61 Nd Neodymium	62 Pm Promethium	63 Sm Samarium	64 Eu Europium	65 Gd Gadolinium	66 Tb Terbium	67 Dy Dysprosium	68 Ho Holmium	69 Er Erbium	70 Yb Ytterbium
90 Ac Actinium	91 Th Thorium	92 Pa Protactinium	93 U Uranium	94 Np Neptunium	95 Pu Plutonium	96 Am Americium	97 Cm Curium	98 Bk Berkelium	99 Cf Californium	100 Es Einsteinium	101 Fm Fermium	102 Md Mendelevium

Poznaj, zrozum,
eksperymentuj
i doświadczaj chemii

MAŁGORZATA
STRYJECKA

SCENARIUSZ LEKCJI CHEMII

Szkoła ponadpodstawowa (LO / technikum),
poziom rozszerzony

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – dr Agnieszka Jaworska
Recenzja merytoryczna – Agnieszka Pieszalska
dr Adam Cudowski
Jadwiga Iwanowska
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat

Jak odróżnić cukry redukujące od nieredukujących?

Klasa/czas trwania lekcji: klasa III, szkoła ponadpodstawowa (liceum/technikum), poziom rozszerzony, 45 min.

Cel ogólny lekcji: zapoznanie uczniów z właściwościami redukującymi cukrów.

Cele szczegółowe operacyjne – sformułowane w języku ucznia: dowiesz się jakie cukry mają właściwości redukujące, a jakie tych właściwości nie posiadają.

Środki dydaktyczne: odczynnik Benedicta, probówki, statyw na probówki, pipety, 2% roztwór CuSO_4 , 10% roztwór NaOH , 5% roztwór AgNO_3 , 10% roztwór amoniaku, łaźnia wodna, roztwory cukrów: glukozy, fruktozy, maltozy, sacharozy, laktozy, rękawice jednorazowe, fartuchy ochronne, karty pracy, kolorowe kubeczki (czerwony, żółty, zielony).

Zastosowanie narzędzi ICT do realizacji lekcji: komputery z dostępem do Internetu, rzutnik multimedialny, tablica interaktywna, prezentacja multimedialna, Scholaris: <http://scholaris.pl/zasob/58286>, e-podręcznik: <https://epodreczniki.pl/a/cukry---glukoza-i-fruktoza/DIEPptxTJ>.

Formy pracy: praca w grupie, praca indywidualna.

Metody i techniki nauczania: praktyczna (doświadczenia), problemowa, praca w grupach, technika „Róża wiatrów”.

Przebieg lekcji

Faza wstępna

Nauczyciel rozdaje uczniom kubeczki (w trzech kolorach: zielonym, żółtym, czerwonym). Następnie nauczyciel prezentuje cele lekcji, które są sformułowane w języku ucznia na prezentacji multimedialnej oraz ustala z uczniami temat lekcji. Ponadto nauczyciel podaje przepisy BHP obowiązujące na lekcji.

Faza realizacyjna

1. Nauczyciel wprowadza uczniów w zagadnienie o cukrach redukujących (<https://epodreczniki.pl/a/cukry---glukoza-i-fruktoza/DIEPptxTJ>) – dyskusja.
2. Nauczyciel dzieli uczniów na grupy. Następnie rozdaje każdej grupie odpowiednie szkło, sprzęt, odczynniki, instrukcje do wszystkich doświadczeń i karty pracy.

3. Uczniowie przeprowadzają doświadczenie, w którym próbę lustra srebrowego, próbę Trommera, próbę Benedicta zgodnie z instrukcją, formułują pytania badawcze i stawiają hipotezy, zapisują obserwacje w kartach pracy. Nauczyciel pyta uczniów o wnioski, jakie wynikają z przeprowadzonego doświadczenia, po czym uczniowie zapisują je w kartach pracy.

Faza podsumowująca (rekapitulacja)

Na podsumowanie lekcji nauczyciel proponuje uczniom quiz z wykorzystaniem aplikacji Quizizz i telefonów komórkowych.

Komentarz metodyczny

Środki dydaktyczne: instrukcje wykonania doświadczeń nauczyciel przygotowuje sam.

Formy pracy: praca doświadczalna w grupach (wybór lidera grupy).

Metody pracy: metoda eksperymentu.

Treści wykraczające poza Podstawę Programową: doświadczalne sprawdzenie, które disacharydy mają właściwości redukujące, a które tych właściwości nie mają.

Treści interdyscyplinarne: informatyka (<https://epodreczniki.pl/a/cukry---glukoza-i-fruktoza/DIEPptXTJ>), aplikacja: Quizizz).

Dostosowanie scenariusza do uczniów ze SPE: Scenariusz jest uniwersalny i można go dostosowywać do uczniów o SPE. Uczniowie słabo widzący powinni dostać kartę pracy oraz instrukcje do doświadczeń napisane większą czcionką. Zastosowanie kart pracy powoduje, że uczniowie mogą dostosować tempo pracy do swoich możliwości. Praca w grupach sprzyja wspieraniu się nawzajem uczniów (również o SPE). Nauczyciel w trakcie doświadczeń powinien obserwować uczniów i w razie potrzeby im pomagać rozwiązywać trudności. W trakcie wykonywania doświadczeń uczniowie angażują wiele zmysłów. Uczniowie, którzy mają trudności w wykonywaniu doświadczeń powinni mieć asystenta (tutoring rówieśniczy). Nauczyciel lub też lider grupy, którym może być uczeń zdolny, powinien wyznaczyć konkretne zadania uczniom w grupie (również uczniom o SPE). Nauczyciel powinien mówić wolno i w razie potrzeby powtarzać polecenia, których nie powinno być wiele na raz. Nauczyciel powinien stworzyć odpowiednią przestrzeń uczniowi w klasie (np. siedzenie blisko drzwi, aby uczeń mógł wyjść z sali, gdy będzie to konieczne).

Sposoby oceniania: Nauczyciel stosuje ocenianie kształtujące, wykorzystując kolorowe kubeczki (zielony, żółty, czerwony). Nauczyciel stara się w miarę możliwości zauważać i doceniać „plusem” lub pochwałą słowną każdorazowy przejaw aktywności ucznia SPE. Uczniowie uzyskują informację zwrotną.

Ewaluacja lekcji: Nauczyciel powinien wybrać taką formę ewaluacji, która pasuje mu do lekcji i da mu najwięcej informacji zwrotnych. Nauczyciel może wybrać technikę „Róży wiatrów”.